

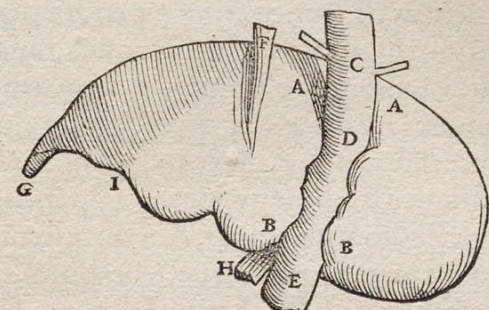
uare, ac postea in duos truncos diuidi, perinde sanè ac magna arteria, quæ similiter ac uena illa arterialis e cordis basis medio, pñasci, suo loco docebit. Præterea irrefutabilis illa (ut Galenus inquit) demonstratio, quam in Aristotelem de animalibus dextro cordis sinu destitutis contexit, minimè efficax est: quandoquidè illis animalibus caua uena unico cordis sinui eum in modum tunc committitur, ut in alijs dextro sinui, quum & his animalibus sanguis à iecore ad arteriarum saltem nomine (etiam si non pulmonum occasione) diffundatur. Et quis obsecro eò uenit stupiditatis, ut Aristotelem cauam uenam eiusmodi animalibus ex dextro uentriculo, quem non habent, exoriri uoluisse cum Galeno dicat, & non cognoscat Aristotelem aliud orationis genus de animalibus pulmone destitutis, quàm de illis quæ hoc non priuantur, institutum fuisse: Ad hæc, quis perfunctoriè in dissectionibus uersatus ambigit, argumentum quod à membranulis uenæ cauæ orificio præfectis ducitur, per uenalis arteriæ membranulas dilui posse: Neque fat scio quid de auium uenæ cauæ distributione Galenus comminiscatur, quum nihil peculiare in uenæ cauæ serie in illis obseruem, nisi quod iecur duabus fibris seu lobis ipsis priuatim constituitur, à quibus si caua principium ducit, profectò arteriæ magnæ ritu ab origine in duos truncos non diuiditur. Insuper Galeno, quando cauam à corde non oriri asserit, eo quod arteriæ modo non pulset, animaduertenda uenerat arterialis uenæ ac uenalis itidem arteriæ natura. Pariter quum obijcit, cor sanguificationis uim iecori per cauam non offerre, quod illa coriacea sit, ipsi expendendum erat, quàm breue interuallum inter cor et iecur consistat: & quo pacto ipse in quarto libro de Partium usu, toti uenæ portæ sanguificationis facultatem iecoris uirtuti similitam tribuerit. Cuius uenæ distributionis seriem Anatomici à iecore inceperunt recensere, non autem ab intestinis & uentriculo, à quibus confectum ex cibo & potu succum in iecur deducit. Sed ne hîc Galeni dissectionis, atque adeo totius medicinæ principis placita, nimis uilipendere, ac feriatim ipsius quæ adhuc reliqua sunt argumenta refellere uidear, & non potius tanquam pro aris & focis unâ cum alijs medicis, qui manus sectioni nunquam adhibent, pugnare, ac probabilia saltem affingendo defendere, à iecore seriem uenæ cauæ iam auspiciabor, quod ab hoc sanguinem in cauam deriuari, aut saltem ex portæ propaginibus in cauæ soboles assumi non negem. Ortum uerò cauæ hinc esse non ita annuo. Neque quicquam à me de ipsius origine assertum uolo, quicquid etiam casu mihi inter scribendum exciderit, ne hircosis quibusdam medicis calumniâdi ansam ipse suggeram, qui non nisi huius generis nugas morantur, & interim ossium ac musculorum cognitionem & uasorum reliquam seriem tanquam ad se nihil pertinentem reijciunt: & si forte hic quicquam texere in me possent, mirè suis pestilentibus odijs nos traducerent, probe & tacite ad innumera loca conuientes, in quibus Galeni lapsus Anatomicos hæcenus ostendi: & forte in posterum illos silentio uel ob hoc non sum præteriturus, ut eiusmodi sycophantis & utilitatoribus inuidiæ, & in illis quæ propter incitiam auersantur exercendi argumentum præbeam. Verum ideo de cauæ principio ex iecore nihil absolutius subiiciam, quod iecur mihi potius euenis quæ ipsi intextuntur, quàm uenas ab ipso, uel etiam in prima fœtus conformatione, originem ducere colligatur. Aliud enim nihil in quinto libro iecur esse audies, quàm uenularum infinitam sobolem, cui concretus sanguis (qui propria iecoris est substantia) obnascitur, quum interim uenæ cauæ os ad corporentens, simile prorsus sit magnæ arteriæ, & uenalis arteriæ arterialisq; uenæ orificijs: quæ à corde enasci nemo sanæ mentis inficiari potest, si modo diuersæ quasi substantiæ corpus (ut ligamentum ab osse) ex alio pronasci affirmare audemus. Cæterum quemadmodum (ne forte rursus aliò excurrat oratio, cui, ne prolixior fiam, rationes nullas ex sententia addo) ab extremis iecoris partibus orbiculatim ex ipsius concaua sede exiguas uenularum propagines paulatim ad iecoris medium uersus posteriora contentes inuicem coire, maioresq; uenas constituere diximus, et deinde ex maioribus illis rursus grandiores tantisper effici, quousque omnes illæ soboles in uenæ portæ caudicem finiant: parietiam ratione ad concauæ uenæ generationem (ut ita modò loquar) ex summis orbiculatibus quæ iecoris sinibus, in gibba ipsius sede, innumeræ uenularum propagines exoriantur, quæ sensim uersus medium posterioris sedis iecoris prorepentes, in insigniores uenas coeunt: atque hæc rursus in ampliores eousque colliguntur, donec tandem in elatiori iecoris parte, qua dextram uertebraarum sedem respicit, in unam congregiantur uenam, quæ ab insigni amplitudine Græcis *πύλη, μεγίστη* interdum, & *σελεχία* (quemadmodum & portæ uena) deinde & *ἀπενκί*: in Arabum autem interpretibus uocatur hanabub, uena uentrem habens: Latinis uerò caua, magna & iecoraria, rariùs autem caudicis uena nuncupatur. Vnde uerò nonnulli hanc Galeno communem uocari scripserint, non satis assequor, quamuis existimem hos illa delusos uena, quam eo nomine in cubito peritiores medici uocant. Vti etiam dextri

Vene caue di
tributionis de
scriptionem à
iecore incipien
dam.

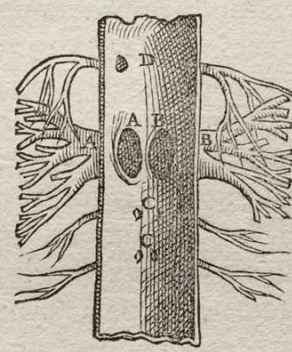
Cauæ in ieco
re series.

Cauæ uenæ
nomina.

dextri cubiti axillarem, Hippocrates iecorariam, non minus quàm ipsam cauam quæ cordi proxima est, appellauit. Porro uenæ cauæ rami per iecoris corpus exporrecti, portæ ramis incumbunt, & utriusq; uenæ ramulorum extrema osculis inter se conuident, ut cauæ propagines optimè citissimeq; sanguinem iecoris beneficio in portæ ramis elaboratum, ac bile flaua faculentosq; sanguine repurgatum, transsumant, & postmodum uniuerso corpori ad partium enutritionem deducant. Venarum itaque cauam constituentium, atque è iecore eductarum coitus, nò in medio gibbi iecoris perficitur, ut Anatomicorum uulgus ridiculè arbitrat: sed, ut iam prius admonui, in ea parte iecoris quæ dorsi seu spinæ dextro lateri proxima est. adeo sanè ut nihil prorsus substantiæ iecoris toti posteriori uenæ cauæ parti, quæ dorsum spectat, obduci cernatur. Neque rur-

PRÆSENS si
gura iecoris gibbi posterioris
ipsius sedem monstrat. ac A
quidem & A indicant elatio
rem gibbi regionem septo trans
uerso uersus anteriora conueni
nam. B uero & B regionem bu
miliorem. C caue uenæ pars no
tatur, qua hæc septum permeat,
ipsiq; ramos exporrigit. D ad E
usq; sedē indicat, qua caua iecoris
substantiæ adnascitur. H portæ
uenæ portunculā insinuat. ceteri characteres aliò quam ad præsens Caput referuntur.

H A E C figura uenæ cauæ
portionem oculis subiicit, poste
riori iecoris sedi exporrectam.
Hanc longa sectione secundum
posteriorem uenæ sedem ducta
dissecta, ac dein dissecanda, ut pro
paginum foramina, quæ caua in
iecur diffundit, aut quæ cauam
constituunt, in conspectum ueni
rent. Ac utrumq; A propa
ginis quæ à caua in sinistra
iecoris sedem disseminatur, ori
ficiū, & ipsam denique propa
ginem notat. B uero & B propaginem indicant, quæ per dextram iecoris sedē
spargitur. Cauæ & C paruas soboles insinuant, quæ iecori etiā à caua præter
duas maximas propagines, diffunduntur. Nihil enim interesse uelim, an propa
gines hæc soboles à iecore enatas cauam constituere dicam, an à caua in ier
coris substantiam diffusas. Cæterum D caue uenæ sedes notatur, qua hæc se
ptum permeat, ipsiq; ramos depromit.

sus, quemadmodum Galeno & omnibus dissectionum pro fessoribus hæcenus uisum est, uenæ cauæ rami ex iecore procedentes, cauam in eum modum constituunt, quo portæ uenam efformari colligiq; dictū est: aut ut radices ad arboris caudicem pertineant conspiciamus. Nam cauæ rami, ac si uenam per posteriorem iecoris sedē directā quodāmodo deorsum porrectam, et duntaxat iecoris cuiusdam sinui innatam ingrederentur, eam constituunt. Sunt autem hî duo insigniores rami, propter iecoris elatiora, in anteriorem cauæ sedem, non autem latera, aut posteriorem sedem, subingredientes, qui neutiquā cum uenæ cauæ amplitudine cum comparandi. Imò si non nimis anxie in Galeni uerba mecum iuraueris, neque tuis oculis fidem derogaueris, proculdubio asseres uenam cauam à corde deorsum per iecoris posteriora ferri, atque ab huius anteriori sede duas insignes uenas pullulare, numerosa serie in iecoris substantiam diffusas. Præter eas uenas quas caua, simulatque deorsum à corde descendens, iecoris substantiæ adnascitur, iecori offert, in reliquo ipsius per uisceris posteriora descensu (qui sanè breuissimus est) paruos etiam spectabiles ramulos ab anteriori cauæ sede etiam in iecoris substantiam excurrentes, et in omnibus hominibus numero neutiquam pares. Atque hæc omnia sedulo hominem secanti, adeo sunt obuia, ut nullus nunc uenæ cauæ seriem spectans, non multò magis probauerit hanc, quod ad seriem, nò autem sanguinis ductum attinet, oportere à corde primum describi, ac demum ipsius ad superiora inferioraq; ductum esse enarrandum. Sed quum concedam, sanguinem qui in caua passim continetur, à iecore confici, uenæ cauæ ramorum distributionem à iecore quodāmodo auspiciatus sum, ac deinceps eam uenæ partem primum describam, quæ supra iecur consistit, non eam quæ ad partes iecori subditas porrigitur: longè omnibus de cauæ ortu postpositis altercationibus. Quanquam interim sedulo studiosos adhortor, ut nullis autorum suffragijs fidem dantes, ipsi non modò hominis iecur, uerum & simiarum & canum, quibus alia iecoris forma accidit, aliaq; ramorum à caua in iecur series, accuratè secant, ac uenæ cauæ iuxta iecur & cor progressum examinent, dummodo inutili quoque Anatomes parte delectentur. Quo autem id fieri debeat artificio, partim in calce quinti libri, partim & in sexti libri fine docebitur.